

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 496/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľa predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], Spolková republika Nemecko, zastúpených advokátskou kanceláriou LAW FIRM s. r. o., Špitálska 10, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Michal Žiaran, vo veci namietaného porušenia ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Spolková republika Nemecko (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátskou kanceláriou LAW FIRM s. r. o., Špitálska 10, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Michal Žiaran, vo veci namietaného porušenia ich základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva:

«Sťažovatelia sa ako žalobcovia žalobou podanou na Okresnom súde Senica voči Žalovanému v 1. rade Hydromeliorácie, štátny podnik, so sídlom Vrakunská 29, 825 63 Bratislava, IČO 35 860 839 a Žalovanému v 2. rade Richter Rasen Slovakia, s.r.o., so sídlom Závod 154, 908 72 Závod, IČO 31 377 017 domáhali ochrany vlastníckeho práva, konkrétne sa návrhom zo dňa 14. novembra 2008 a po pripustenej zmene petitu, domáhali, aby súd zakázal Žalovanému v 1. rade vstupovať alebo sa zdržiavať alebo prechádzať cez pozemky v spoluvlastníctve Sťažovateľov... aby súd zakázal Žalovanému v 1. rade čerpať vodu z pozemku v spoluvlastníctve Sťažovateľov... aby súd zaviazal Žalovaného v 1. rade vypratať pozemky... aby súd zakázal Žalovanému v 2. rade vstupovať alebo sa zdržiavať

alebo prechádzať cez pozemky v spoluvlastníctve Sťažovateľov, aby zakázal Žalovanému v 2. rade čerpať vodu z vodnej plochy v spoluvlastníctve Sťažovateľov...

Okresný súd Senica (ako súd prvej inštancie) rozsudkom zo dňa 14. januára 2015, č. k. 5C/174/2008-449 rozhodol tak, že návrh navrhovateľov zamietol... (ďalej len „Prvoinštančný rozsudok“).»

3. V ústavnej sťažnosti sa ďalej uvádza:

«Proti Prvoinštančnému rozsudku podali Sťažovatelia prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave Rozsudkom zo dňa 28. marca 2018, č. k. 25Co/192/2017-560, a ktorým Krajský súd v Trnave ako odvolací súd o. i. rozhodol, cit.: „Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti prvej výrokovej vety, ktorou bola žaloba zamietnutá a štvrtej výrokovej vety, ktorou bolo rozhodnuté o náhrade trov konania štátu potvrdzuje.“ (ďalej len „Odvolací rozsudok“).

Proti Odvolaciemu rozsudku podali Sťažovatelia prostredníctvom právneho zástupcu dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky touto sťažnosťou napadnutým Uznesením.

Sťažovatelia ako dovolacie dôvody voči Odvolaciemu rozsudku uplatnili:

- ustanovenie § 420 písm. f) CSP a*
- § 421 ods. 1 písm. b) CSP.»*

4. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti zdôrazňujú, že v dovolaní namietali tieto skutočnosti:

«Prvoinštančný súd sa v odôvodnení Prvoinštančného rozsudku síce zaoberal otázkou vstupu na pozemky vo vlastníctve Žalobcov, avšak otázke zákazu čerpania vody z ich pozemkov riešil len okrajovo a povinnosti vypratať dotknuté pozemky sa nevenoval vôbec. V konaní pritom bolo preukázané, že močiar, pri ktorom hydromelioračné zariadenie stojí, je vo vlastníctve Žalobcov, a je to práve tento močiar, z ktorého je voda čerpaná. To, že by cez pozemky Žalobcov iba viedla závlahová sústava rieky Morava, a iba z tejto rieky by sa odčerpávala voda nevyplývalo zo žiadneho súdom vykonaného dôkazu a ani to nezodpovedá realite, keď čerpadlo hydromelioračného zariadenia je umiestnené priamo v močiaroch vo vlastníctve Žalobcov. Čo sa týka návrhu Žalobcov, aby súd uložil Žalovaným

vypratať nehnuteľnosti, touto otázkou sa súd nezaoberal v odôvodnení Prvoinštančného rozsudku a rovnako odvolací súd v odôvodnení napadnutého Rozsudku vôbec. Podotýkame, že Žalobcovia sa v spore nedomáhali odstránenia stavieb vo vlastníctve Žalovaného 1/ (resp. Slovenskej republiky) ale žiadali, aby im súd uložil povinnosť nehnuteľnosti (pozemky) v ich vlastníctve vypratať, nakoľko sa na nich nachádzali zariadenia, rôzne hnutelné veci a odpadky, ktoré so samotnou prevádzkou hydromelioračného zariadenia nijako nesúvisia, a to nie iba na pozemkoch, na ktorých hydromelioračné zariadenia stoja, ale i na pozemkoch susediacich; uvedené nemožno pritom v žiadnom prípade považovať za výkon oprávnenia „v nevyhnutnom rozsahu“, ktorý sú Žalobcovia povinní strpieť.

Prečo návrh Žalobcov súd i v tejto časti zamietol z odôvodnenia Prvoinštančného rozsudku ako i z odôvodnenia napadnutého Rozsudku tak zrejmé nie je, a preto je tak Prvoinštančný ako i napadnutý Rozsudok minimálne v tejto časti neprekúmateľný pre nedostatok riadneho a presvedčivého odôvodnenia...

Už v samotnej žalobe zo dňa 13. novembra 2008 Žalobcovia ako dôkaz navrhli výsluch účastníkov konania. Žalovaný 2/ sa zo žiadneho z nariadených pojednávaní pritom nezúčastnil, a tak súd tento dôkaz vykonať nemohol. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že Žalobcovia pred vydaním uznesenia o skončení dokazovania súdu opätovne vykonanie dôkazu – výsluchu všetkých účastníkov nenavrhl, nakoľko vykonanie tohto dôkazu už navrhnuté bolo. Vypočutie Žalovaného 2/, resp. vypočutie všetkých účastníkov konania vo všeobecnosti, je pritom jedným z kľúčových dôkazov na riadne zistenie skutkového stavu veci. V prípade, že súd odmietne vykonať (nevykoná) určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. Podotýkame, že nevykonaním navrhnutých dôkazov sa zároveň odníma strane sporu možnosť konať pred súdom, resp. dochádza k porušeniu jej procesných práv (o. i. i klásť otázky druhej strane sporu). V právnom štáte je absolútne nemysliteľné (a neprijateľné), ako sa s touto otázkou (námietkou) v odôvodnení napadnutého Rozsudku vysporiadal odvolací súd, ktorý v ods. 27, že Žalobkyňa 2/ dlhodobo žije v zahraničí. Žalobcovia ako dôkaz navrhovali výsluch Žalovaného 2/, ktorý je slovenskou právnickou osobou. “...

Prvoinštančný súd v odôvodnení Prvoinštančného rozsudku (a s jeho názorom sa odvolací súd stotožnil) uviedol, že voči Žalovanému 2/ návrh zamietol predovšetkým pre

nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie vo veci. K uvedenému je opätovne potrebné uviesť, že Žalobcovia sa v predmetnom spore domáhali nie len zákazu vstupu na ich pozemky, ale i zákazu čerpania vody z ich pozemkov a povinnosti vypratať ich pozemky. Je to práve Žalovaný 2/, ktorý neďaleko od pozemkov vykonáva podnikateľskú činnosť (pestovanie trávnikov) a na ich zavlažovanie užíva práve vodu z močiara vo vlastníctve Žalobcov. Skutočnosť, že Žalovaný 2/ vstupoval na pozemky vo vlastníctve Žalobcov a prevádzkoval hydromelioračné zariadenie vyplýva z odvolania podaného Žalovaným 2/ proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia, keď v tomto poukazuje na skutočnosť, že je nájomcom hydromelioračného zariadenia. Už z tejto samotnej skutočnosti vyplýva jeho pasívna vecná legitímácia.

Prvoinštančný súd žalobu v celej časti zamietol predovšetkým s poukazom na ustanovenie § 53a Vodného zákona...

Z citovaného ustanovenia vyplývajú povinnosti vlastníkov pozemkov, na ktorých sa nachádzajú hydromelioračné zariadenia, a tomu zodpovedajúce oprávnenia prevádzkovateľov týchto zariadení, ktorí sú oprávnení v nevyhnutnej miere vstupovať na pozemky, kde sa zariadenia nachádzajú. V predmetnom prípade však Žalovaní vstupovali i na susediace pozemky, zanechávali tam veci s prevádzkou hydromelioračného zariadenia nesúvisiace (viď fotodokumentácia), a teda svoje oprávnenie nevykonávali v nevyhnutnej miere, práve naopak susediace pozemky znehodnocovali a poškodzovali majetok Žalobcov.

Ďalej podotýkame, že Žalobcovia opakovane v konaní namietali, že vyššie uvedené ustanovenie nie je v súlade s Ústavou SR, pričom s touto otázkou sa prvoinštančný súd ani odvolací súd nevysporiadali žiadnym spôsobom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky o podanom dovolaní rozhodol tak, že toto napadnutým Uznesením odmietol.»

5. Napadnuté rozhodnutie je podľa sťažovateľov arbitrárne a zjavne neodôvodnené, keďže sa v ňom najvyšší súd nevysporiadal dostatočne s ich argumentáciou uvedenou v dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu.

6. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak,

že vysloví porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020, napadnuté rozhodnutie zruší a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a sťažovateľom prizná náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

17. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

18. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

19. Podľa § 53a písm. c) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) vlastník pozemku, jeho správca alebo užívateľ, na ktorom je hydromelioračná stavba umiestnená, je povinný strpieť, aby vlastník, správca alebo užívateľ hydromelioračnej stavby alebo jej časti v nevyhnutnej miere vstupoval na pozemky, kde sa hydromelioračná stavba alebo jej časť nachádza, v súvislosti s jej prevádzkou, rekonštrukciou, prekládkou, údržbou alebo opravou.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

20. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020 je arbitrárne a svojvoľné, v dôsledku čoho došlo k porušeniu ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy,

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Podľa sťažovateľov najvyšší súd nereagoval na všetky ich podstatné námietky uvedené v dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25 Co 192/2017 z 28. marca 2018 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“) týkajúce sa posúdenia otázky prípustnosti zásahov do vlastníckeho práva v súvislosti s prevádzkou hydromelioračného zariadenia.

21. Uznesením sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020 najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľov proti rozsudku odvolacieho súdu tak, že dovolanie sťažovateľov odmietol.

22. Ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou v tomto konaní bolo posúdiť, či najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020 ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom rozhodol o dovolaní sťažovateľov v konaní o zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva.

23. V relevantných častiach uznesenia sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020 najvyšší súd predovšetkým uviedol:

„9. Pokiaľ žalobcovia namietali, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, najvyšší súd predovšetkým pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú

nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

10. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 C. s. p., ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces.

11. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcov a vyjadrení žalovaných, zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj vyporiadanie sa s odvolacími námietkami žalobcov. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v takomto prípade postačí, ak odvolací súd v rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a musí byť preto posudzované v kontexte s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým, ako už bolo uvedené, vytvára organickú jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie, nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Konajúce sudy dali dostatočnú odpoveď prečo došlo k zamietnutiu žaloby v celom rozsahu voči obom žalovaným. Podľa názoru najvyššieho súdu nebolo povinnosťou konajúcich súdov odôvodniť nevykonanie dôkazu výsluchom žalovanej 2/, ak žalobcovia na poslednom pojednávaní konanom 14. januára 2015 výslovne uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Žalobcovia preto nedôvodne argumentovali, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnený; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov.

12. Pokiaľ žalobcovia namietali, že súd nevykonal výsluch žalovanej 2/ najvyšší súd upriamuje pozornosť na svoju judikatúru, podľa ktorej povinnosť uskutočniť výsluch strany civilného sporu nie je absolútna. Ak súd nevykoná dôkaz výsluchom sporovej strany, bez ďalšieho nedochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces (R 21/2017). K obdobnému záveru dospel najvyšší súd už aj vo svojom skoršom rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 96/1999 uverejnenom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 26/2000 t. j., že výsluch účastníka konania je iba jedným z dôkazných prostriedkov a že nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb.), ak súd uváži, že vykonanie tohto dôkazu nie je na ujmu riadneho zistenia skutkového stavu. V danom spore konajúce súdy preto nepochybili, ak majú za to, že skutkový stav zistený z vykonaných dôkazov postačoval pre záver o nedostatku vecnej legitímácie žalovanej 2/, žalovanú 2/ v konaní nevypočuli. Navyše, nedá sa predpokladať, že by samotný výsluch žalovanej 2/ mohol rozhodujúcim spôsobom výsledok sporu ovplyvniť v prospech žalobcov.

13. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že zo strany žalobcov nebol preukázaný nesprávny procesný postup súdu, ktorým by boli vylúčení z uskutočňovania im patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

19. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, kedy je dovolanie prípustné.

20. V preskúmvanej veci žalobcovia v dovolaní síce uviedli že uplatňujú dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 432 ods. 1 C. s. p., no v dovolaní absentuje uvedenie právneho posúdenia veci, ktoré pokladajú za nesprávne a v čom konkrétne spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Vymedzeniu dovolacieho dôvodu podľa § 432 C. s. p. nezodpovedajú námietky nesprávne zisteného skutkového stavu

a nesprávneho hodnotenia dôkazov, ktoré mali viesť k založeniu pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/. V dovolaní sa navyše vôbec neuvádza ani právna otázka, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Za takúto otázku rozhodne nemožno považovať potrebu posúdenia § 53 vodného zákona s Ústavou Slovenskej republiky, pretože od tejto otázky rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo, keď sám odvolací súd túto otázku označil za irelevantnú pre daný spor. Okrem toho posúdenie, či ustanovenie zákona je alebo nie je v súlade s ústavou, nepatrí do právomoci najvyššieho súdu. Celé dovolanie je koncipované iba ako nesúhlas so skutkovými závermi odvolacieho súdu a prostým spochybňovaním jeho právnych záverov. Dovolanie podané žalobcami pre nesprávne právne posúdenie veci preto nezodpovedá požiadavkám z hľadiska vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p. v spojení s ustanovením § 421 ods. 1 C. s. p.“

24. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

25. Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými či právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (m. m. I. ÚS 17/01).

26. Ústavný súd už judikoval, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá a ani nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o danom opravnom prostriedku, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa v rámci konania o opravnom prostriedku preskúmavalo (napr. IV. ÚS 350/2014, IV. ÚS 4/2013, IV. ÚS 124/2011, II. ÚS 127/07). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia totiž neznamená, že všeobecný súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

27. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

28. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú

skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04)

29. V kontexte požiadaviek riadneho odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu ako súčasti práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. 12. 1994, § 29; Hiro Balani proti Španielsku, rozhodnutie z 9. 12. 1994; Georgiadis proti Grécku, rozhodnutie z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku, rozhodnutie z 19. 2. 1998).

30. Vzhľadom na to, že sťažovatelia namietajú porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd, vychádzajúc zo svojej ustálenej judikatúry, podčiarkuje, že na základné právo na súdnu ochranu zásadne nazerá ako na právo „výsledkové“, to znamená, že posudzuje, či požiadavkám vyplývajúcim z obsahu tohto základného práva zodpovedá súdny proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

31. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

32. Vychádzajúc predovšetkým z už uvedeného posúdenia veci, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení sp. zn. 6 Cdo 176/2018

z 29. apríla 2020 zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s námietkami sťažovateľov týkajúcimi sa otázky prípustnosti zásahov do vlastníckeho práva v súvislosti s prevádzkou hydromelioračného zariadenia podľa § 53a písm. c) vodného zákona. Právny názor vyslovený najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020 má aj podľa ústavného súdu racionálny základ a je preto legitímny a z ústavného hľadiska akceptovateľný.

33. Najvyšší súd tak dostatočne ozrejmil myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k posúdeniu otázky prípustnosti zásahov do vlastníckeho práva v súvislosti s prevádzkou hydromelioračného zariadenia, a preto jeho závery vyslovené v danej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré v posudzovanom prípade sú v súlade s obsahom základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

34. Najvyšší súd sa s argumentáciou sťažovateľov nestotožnil, a preto uznesením sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020 dovolanie sťažovateľov odmietol. Vzhľadom na uvedené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020 nemožno považovať za zjavne neodôvodnené či arbitrárne, a preto neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zasahoval, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základného práva sťažovateľov vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia.

IV. Záver

35. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť, ktorou sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 176/2018 z 29. apríla 2020 odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

36. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania).

37. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu